



Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 136/21
V Lucemburku dne 15. července 2021

Rozsudek ve věci C-535/19
A (Soins de santé publics)

Soudní dvůr potvrzuje právo hospodářsky nečinných občanů Unie, kteří mají bydliště v jiném členském státě než v členském státě jejich původu, účastnit se veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu

Unijní právo však neukládá povinnost bezplatné účasti v uvedeném systému

A, italský státní příslušník, který uzavřel manželství s lotyšskou státní příslušnicí, opustil Itálii a usadil se v Lotyšsku, aby se připojil ke své manželce a jejich dvěma nezletilým dětem.

Krátce poté, co přicestoval do Lotyšska, dne 22. ledna 2016 požádal Latvijas Nacionālais Veselības dienests (Státní zdravotní služba, Lotyšsko) o účast v lotyšském veřejném systému povinného zdravotního pojištění. Jeho žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 17. února 2016, které bylo potvrzeno ministerstvem zdravotnictví s odůvodněním, že A nespadá do žádné z kategorií oprávněných příjemců státem hrazené zdravotní péče, jelikož v Lotyšsku není zaměstnancem ani osobou samostatně výdělečně činnou.

Vzhledem k tomu, že i jeho žaloba proti zamítavému rozhodnutí lotyšských orgánů byla zamítnuta, podal A odvolání k Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko), který rovněž vydal pro něj nepříznivý rozsudek.

Za těchto okolností se Augstākā tiesa (Senāts) (Nejvyšší soud, Lotyšsko), k němuž podal A kasační opravný prostředek, rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti zamítnutí žádosti A lotyšskými orgány s unijním právem v oblasti občanství a sociálního zabezpečení.

V rozsudku velkého senátu **potvrzuje Soudní dvůr právo hospodářsky nečinných občanů Unie, kteří mají bydliště v jiném členském státě, než je členský stát jejich původu, účastnit se veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto státem. Soudní dvůr však upřesňuje, že unijní právo neukládá povinnost bezplatné účasti v uvedeném systému.**

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve ověřuje použitelnost nařízení č. 883/2004 na takové dávky zdravotní péče, jako jsou dávky dotčené ve věci v původním řízení. Z toho vyvozuje, že dávky financované státem a poskytované bez jakéhokoliv individuálního a diskrečního posouzení osobních potřeb osobám spadajícím do kategorií oprávněných příjemců definovaných vnitrostátními právními předpisy představují „dávky v nemoci“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 883/2004¹. Tyto dávky tak spadají do oblasti působnosti tohoto nařízení, jelikož nejsou dávkami „sociální a léčebné pomoci“, které jsou z této oblasti působnosti vyloučeny².

¹ Nařízení (ES) č. 883/2004 Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1, a oprava Úř. věst. 2004, L 200, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 ze dne 16. září 2009 (Úř. věst. 2009, L 284, s. 43).

² Podle čl. 3 odst. 5 písm. a) nařízení č. 883/2004.

Zadruhé Soudní dvůr zkoumá podstatu otázek, zda čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, jakož i čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 2004/38³ brání vnitrostátním právním předpisům, které vylučují z práva být pojištěni v rámci veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto státem, hospodářsky nečinné občany Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, jež podle čl. 11 odst. 3 písm. e) tohoto nařízení podléhají právním předpisům hostitelského členského státu a na základě čl. 7 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice využívají svého práva na pobyt na území dotčeného státu.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvádí, že v rámci systému kolizních norem stanoveného nařízením č. 883/2004⁴, jehož cílem je určit vnitrostátní právní úpravu, která se použije na pobírání dávek sociálního zabezpečení, **spadají hospodářsky nečinné osoby v zásadě pod právní předpisy členského státu svého bydliště.**

Dále zdůrazňuje, že při stanovení podmínek existence práva zapojit se do systému sociálního zabezpečení jsou členské státy povinny dodržovat platná ustanovení unijního práva. Zejména kolizní normy stanovené nařízením č. 883/2004 jsou pro členské státy kogentní, a tyto státy tedy nemají možnost stanovit, v jakém rozsahu se použijí jejich vlastní právní předpisy nebo právní předpisy jiného členského státu.

Z toho plyne, že **členský stát nemůže na základě svých vnitrostátních právních předpisů odmítnout pojistit občana Unie**, na kterého se podle čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, který se týká pravidel pro určení použitelných právních předpisů, vztahují právní předpisy tohoto členského státu, ve svém veřejném systému zdravotního pojištění.

A konečně Soudní dvůr analyzuje dopad ustanovení směrnice 2004/38, a zejména jejího čl. 7 odst. 1 písm. b) na účast v systému sociálního zabezpečení hostitelského členského státu. Z posledně uvedeného ustanovení vyplývá, že po celou dobu pobytu na území hostitelského členského státu přesahujícího tři měsíce a nedosahujícího pět let musí mít hospodářsky nečinný občan Unie pro sebe a své rodinné příslušníky uzavřeno zdravotní pojištění, kterým jsou kryta všechna rizika, aby se nestali nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance tohoto členského státu.

Pokud jde o vztah mezi touto podmínkou pobytu v souladu se směrnicí 2004/38 a povinností pojištění vyplývající z nařízení č. 883/2004, Soudní dvůr upřesňuje, že **hostitelský členský stát hospodářsky nečinného občana Unie může stanovit, že přístup do tohoto systému nebude bezplatný, aby se tak uvedený občan nestal nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance uvedeného členského státu.**

Soudní dvůr má totiž za to, že hostitelský členský stát může podmínit účast hospodářsky nečinného občana Unie pobývajícího na jeho území na základě čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 2004/38 ve svém veřejném systému zdravotního pojištění splněním podmínek, jako je například uzavření nebo zachování soukromého zdravotního pojištění kryjícího všechna rizika uvedeným občanem, které by umožňovalo uhradit dotčenému státu výdaje na zdravotní péči, které vynaloží ve prospěch tohoto občana, nebo placení příspěvků do uvedeného veřejného systému zdravotního pojištění tímto občanem. V tomto kontextu však hostitelskému členskému státu přísluší dbát na dodržování zásady proporcionality, a tedy na to, aby pro téhož občana nebylo příliš obtížné takové podmínky dodržet.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, vykládaný ve světle čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 2004/38, brání vnitrostátním právním předpisům, které vylučují z práva být pojištěni v rámci veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto členským státem, hospodářsky nečinné občany Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, jež podle tohoto nařízení

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77, a oprava Úř. věst. 2004, L 229, s. 35; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

⁴ Článek 11 odstavec 3 písm. e) nařízení č. 883/2004.

podléhají právním předpisům hostitelského členského státu a na základě uvedené směrnice využívají svého práva na pobyt na území dotčeného státu.

Tato ustanovení však nebrání tomu, aby účast takových občanů Unie v tomto systému nebyla bezplatná, aby se tak předešlo tomu, že se uvedení občané stanou nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance hostitelského členského státu.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499